

Tekniska förvaltningen
Gata- parkavdelningen
Peter Bjurström

BODENS KOMMUNS BESTÄMMELSER

GRÄVNING I OFFENTLIG PLATS

Innehållsförteckning

1 Inledning:

1.1 Syfte	4
1.2 Arbeten och störningar	4

2 Ansvar:

2.1 Gata-Parks ansvar	5
2.2 Samhällsbyggnadskontorets ansvar	5
2.3 Sökandes/ledningsägares ansvar	5
2.4 Informationsskyldighet	6

3 Före arbetet, översikt av tillstånd:

3.1 Markavtal	7
3.2 Gräv tillstånd	7
3.3 Trafikanordningsplan	7
3.4 Upplåtande av offentlig plats	7

4 Grävning i offentlig platsmark:

4.1 Allmänt om Gräv tillstånd	8
4.2 Ansökan om gräv tillstånd	8
4.3 Krav på ansökan	8
4.4 Undantag från godkänt gräv tillstånd	8

5 Trafikanordningsplan

5.1 Allmänt om trafikanordningsplan	9
5.2 Ansökan om trafikanordningsplan	9
5.3 Krav på ansökan	10
5.4 Undantag från godkänd trafikanordningsplan	10

6 Under arbetet

6.1 Ansvar	11
6.2 Miljökrav	11
6.3 Trafikanordningar	11
6.4 Schaktning	11
6.5 Återfyllning	11
6.6 Hänsyn till växtlighet	12
6.7 Krav på återställning	12
6.8 Ledningar som tas ur drift	12

7 Efter arbetet

7.1 Återställning av plats	13
7.2 Slutbesiktning där Bodens kommun återställer	13
7.3 Slutbesiktning där ledningsägaren återställer	13
7.4 Garantibesiktning	13

8 AVGIFTER OCH PÅFÖLJDER

8.1 Kontroll och viten _____ 14

8.2 Avbrytande av arbete _____ 14

8.3 Avgifter vid ansökan _____ 14

9 ORDLISTA _____ 15

1 INLEDNING

1.1 Syfte

Gator, parker och annan platsmark ska användas till anläggningar som är till nytta för kommunens invånare. Gator, parker och dess anläggningar är en förutsättning för ett fungerande samhälle. Trafikanter, exempelvis; fordonstrafik, cyklister och oskyddade trafikanter ska kunna komma fram till sitt mål med så lite störningar som möjligt. Det tekniska arbetet såsom förläggning av kablar, ledningar, reparation och service av dessa, samt andra grävningsarbeten ska också fungera för att ha ett fungerande samhälle.

Ibland leder dessa två intressen till konflikter och för att minimera störningar i samhället finns Bodens kommuns riktlinjer för grävning i offentlig plats.

Med grävning i offentlig plats avses här anläggningsarbeten såsom vägschakter, nyanläggning av, eller reparationer av, ledningar, kablar, värmekulvertar med mera utförda av ledningsägare eller av dess entreprenörer.

Respektive ledningsägare eller entreprenör är ansvariga för att arbeten utförs på ett för allmänheten tillfredställande sätt. Tillfredställande är enligt gällande lagstiftningar och föreskrifter (Trafiklagstiftning, jordabalken, miljöskadelagen, ordningslagen mm).

För att utföra arbeten såsom grävning, schaktning, vägarbete av olika typer eller förläggning av kablar, ledningar eller underhåll av befintliga sådana om de berör offentlig plats krävs tillstånd av Bodens kommun.

1.2 Arbeten och störningar

Arbeten som utförs på eller i anslutning till gator av olika slag kan innebära störningar på trafiksäkerhet och framkomlighet. Dåligt utförda återställningsarbeten kan orsaka, förutom en ökad kostnad för det framtida underhållet, trafik hinder och i värsta fall risk för skada på människor och fordon.

Även om arbetet på vägen utförs på ett tekniskt riktigt sätt kan det medföra att den planerade livslängden på vägen förkortas, vilket medför ökade kostnader för ägaren av vägen. Av den anledningen skall samordning ske för att minimera antalet arbeten på en och samma vägsträcka.

Störningar som kan uppkomma i samband med arbeten ska minimeras, bland annat genom samordning och planering. Berörda parter skall informeras i god tid så att de kan planera för störningar som kan uppkomma. Trafikanter ska kunna välja en annan väg och tillgängligheten till fastigheter för boende och verksamheter får inte störas mer än nödvändigt.

Öppen schakt tillåts endast om trafiksituationen medger detta eller om tekniska aspekter och samtliga ekonomiska faktorer överväger. Schakt skall inte vara öppen längre än nödvändigt. Ledningsarbeten som kräver öppen schakt längre än 1 vecka i följd utan att kontinuerligt arbete bedrivs, skall täckas eller skyddas på annat sätt. Skydd eller täckning av schakt skall göras på så sätt att framkomligheten underlättas samt att risken för skada på trafikanter, intilliggande anläggningar eller tredje part minimeras.

Återställningsarbetet ska utföras enligt Bodens kommuns riktlinjer om återställning.

2 ANSVAR

2.2 Bodens kommun, Gata-Parks ansvar

Bodens kommun är Tekniska förvaltningen Gata-park avdelningen tillståndsgivare för grävningar i offentlig plats. Frågor som berör grävstillstånd, trafikanordningsplaner samt offentlig platsmark besvaras av Gata-Park avdelningen.

Gata-Park avdelningen ansvarar för att samordning och planering sker med ledningsägare i Boden. Regelbundna möten mellan Gata-Park avdelningen, Telia och BEAB skall hållas där respektive ledningsägare vid behov kallar till samordningsmöte.

2.3 Bodens kommun, Samhällsbyggnadskontors ansvar

I Bodens kommun är Samhällsbyggnadskontoret upprättare av markavtal och MBK/geodataavtal. Frågor som berör markavtal besvaras av dem.

2.4 Sökandes/ ledningsägares ansvar

Sökande/ ledningsägare ska under arbetet utföra egenkontroll. Egenkontrollen ska dokumenteras skriftligt och vid anmodan överlämnas till representant för Bodens kommun. Egenkontrollen ska omfatta läggningsdjup, ledningsplacering, materialval, packningskontroll och övrig återställning enligt de riktlinjer som föreskrivits för detta.

Tekniska förvaltningen Gata-Park avdelningen har inget ansvar för av ledningsägarens föreslagna placering av ledningen. Ledningsägaren ska själv kontrollera andra ledningsägares befintliga ledningar i det planerade grävområdet. Ledningsägare äger ansvar gällande kontroll att utmärkning av andra ledningsägares ledningar har genomförts.

Om skador uppkommer vid arbetet svarar ledningsägaren för kostnaderna för att åtgärda skadorna. Om ledningsägare skadar

annan ledningsägares kabel/ledning/rör skall denne kontaktas omedelbart och informeras om skadan.

Ledningsägaren bekostar alla åtgärder i allmän platsmark som görs i samband med ledningsarbetet. Ledningsägaren ansvarar för återställningen om inte annan överenskommelse slutits med Bodens kommun. Ledningsägaren ansvarar för att arbetsområdet hålls i sådant skick att säkerheten på platsen inte äventyras. Det berör såväl vägmärken som skyddsanordningar, uppsättning och underhåll av dessa samt snöröjning och sandning etc.

Om ledningsägaren inte uppfyller kraven på trafikavstängningar, vägmärken, säkerhet på arbetsplatsen för de som arbetar där eller på olika sätt passerar kan kommunen besluta att avbryta arbetet enligt punkt 5.2.

2.5 Informationsskyldighet

Vid större arbeten som stänger av eller kraftigt försvårar framkomligheten, ska allmänheten informeras via annons eller lokalt utskick. Detta ska utföras och bekostas av sökanden/ledningsägaren.

Vid arbeten som begränsar tillgängligheten till kommersiella lokaler ska berörd fastighetsägare och näringsidkare informeras av sökande/ledningsägare.

Minst en informationsskylt skall finnas vid arbetsplatsen. Behov av fler skyltar kan finnas vid utsträckt/utbrett område.

Skylt inom arbetsområdet skall utformas och placeras på ett icke skymmande sätt.

Informationsskylten ska innehålla:

- Arbetets art
- Ansvarig arbetsledare
- Entreprenör
- När arbetet ska vara färdigt
- Telefonnummer dit allmänheten kan vända sig för frågor om arbetet.

3 FÖRE ARBETET, ÖVERSIKT AV TILLSTÅND

3.1 Markavtal

För att, på mark som Bodens kommun äger, förlägga ledningar krävs markavtal. Markavtal ansöks om hos Samhällsbyggnadskontoret (SBK) på Bodens kommun. Upplåtelsen avser utrymme i allmän platsmark för bibehållande av befintliga samt anläggande och bibehållande av nya ledningar.

3.2 Grävillstånd

Godkänt grävillstånd krävs för all form av grävning på offentlig mark som Bodens Kommun förvaltar. Vad som är offentlig plats regleras i ordningslagen och allmänna lokala ordningsföreskrifter för Bodens kommun. Exempel på offentlig plats är gator, vägar, torg och parker. Tillståndsgivare för grävning i offentlig plats är Bodens kommuns Tekniska förvaltning, Gata/Park avdelning.

3.3 Trafikanordningsplan

För att minimera risker och störningar i samband med arbete på eller intill vägen ska arbetet planeras noggrant. En del i planeringen är att upprätta en trafikanordningsplan. Trafikanordningsplanens syfte är att göra arbetsplatsen så säker som möjligt, både för trafikanter av olika slag och för de som uppehåller sig vid arbetsplatsen eller arbetar på där. Ett annat syfte är att minimera de störningar i trafiken som uppkommer i samband med arbeten, på eller vid sidan av vägen. Trafikanordningsplan ansöks om på Bodens kommuns hemsida och handläggs av Bodens kommuns Tekniska förvaltning, Gata/Park avdelning.

3.4 Upplåtande av offentlig plats

För att nyttja offentlig plats krävs tillstånd från Polismyndigheten. Ansökan görs hos Polismyndigheten som därefter inhämtar ett yttrande om detta av kommunen.

4 GRÄVNING I OFFENTLIG PLATSMARK

4.1 Allmänt om Gräv tillstånd

Godkänt gräv tillstånd krävs för all form av grävning på offentlig mark som Bodens Kommun förvaltar, se punkt 3.2 för vad som avses som offentlig plats. Grävningens arbetet skall ha som policy att genomföras med minsta möjliga påverkan för tredje man och med högsta säkerhet för denne samt för de som utför arbetet. När vägar och gator skall passeras ska arbetsmetod väljas utifrån vad som är skonsammast för ytbeläggning och väggkropp.

4.2 Ansökan om gräv tillstånd

Ansökan om gräv tillstånd görs via e-tjänst på Bodens kommuns hemsida. Ansökan handläggs därefter av Bodens kommuns Gata-Park avdelning.

Ansökan om gräv tillstånd skall göras senast 2 veckor före planerad byggstart. En ej korrekt ifylld ansökan, eller en ansökan som inte innehåller samtliga uppgifter, kan rendera i längre handläggningstid.

4.3 Krav på ansökan

Ansökan om gräv tillstånd ska innehålla, alternativt bifogas ansökan:

- Gällande markavtal
- Ansökt och godkänt polistillstånd vid nyttjande av offentlig plats
- Ledningsägaren och dess kontaktperson
- Entreprenör och dess kontaktperson
- Information om orsak till grävning
- Tidsangivelse (planerad) för arbetet. Start och slutdatum
- Ritning med planerad ledningsdragning samt befintliga ledningar, grönytor, planteringar, träd mm
- Areal som kommer att rivas, nyttjas och återställas
- Trafikanordningsplan
- Kvalitetsplan för projektet

4.4 Undantag från godkänt gräv tillstånd

Undantag från godkänt gräv tillstånd kan göras i samband med ej i förväg kända, akuta reparationer. Om akut arbete har påbörjats utan godkänt gräv tillstånd skall detta skyndsamt anmälas till Gata-Park avdelningen under första vardagen efter arbetets start.

5 TRAFIKANORDNINGSPLAN

5.1 Allmänt om trafikanordningsplan

Väghållaren ansvarar för att gator och vägar har god framkomlighet och att vägarbeten är utmärkta enligt gällande föreskrifter.

Inom Bodens kommun finns kommunala gator och vägar, statliga vägar och ett stort antal enskilda vägar. För att minimera säkerhetsrisker och störningar i samband med arbete på eller intill vägen ska arbetet planeras noggrant. En del i den planeringen är att upprätta en trafikanordningsplan.

Trafikanordningsplanen ska byggherren sedan få godkänd av för, sträckan, aktuell väghållare. Trafikanordningsplanens syfte är att göra arbetsplatsen så säker som möjligt både för trafikanter och för de som uppehåller sig vid eller arbetar på platsen. Ytterligare ett viktigt syfte med trafikanordningsplanen är att minimera de störningar i trafiken som uppkommer i samband med arbeten på, eller vid sidan av vägen.

Helavstängning av väg, gata, GC samt trottoar skall i det längsta undvikas för att minimera störningar i trafiken. Om helavstängning måste göras skall även lokal trafikföreskrift upprättas av Bodens kommun.

Stor vikt ska läggas vid oskyddade trafikanters säkerhet.

5.2 Ansökan om trafikanordningsplan

Trafikanordningsplanen upprättas och ansöks om av byggherren i god tid, (minst 2 veckor) innan planerad byggstart. Den ska därefter godkännas av väghållaren innan arbetet får påbörjas.

Detta gäller på eller i anslutning till gator, vägar, trottoarer, torg, cykel och gångvägar mm.

Trafikanordningsplan ansöks om via Bodens kommuns hemsida.

5.3 Krav på ansökan

- Karta med placering och typ av godkänt avstängningsmaterial, vägmärken som skall sättas upp alt täckas, befintlig belysning. Måttangivelse gällande tillgänglig plats för gående/cyklister samt fordonsförare.
- Hur arbetsmaskiner kommer att röra sig kring arbetsplatsen (in och utfarter).
- Vidtagna åtgärder för att underlätta för rörelsehindrade/synskadade.
- Var material kommer att läggas upp och hur detta kommer att stängas in.

5.4 Undantag från godkänd trafikanordningsplan

Undantag från godkänd trafikanordningsplan kan göras i samband med ej i förväg kända, akuta reparationer. Om akut arbete påbörjats utan godkänd trafikanordningsplan skall detta skyndsamt anmälas till Gata/Park avdelningen under första vardagen efter arbetets start.

6 UNDER ARBETET

6.1 Ansvar

Byggherren ska gentemot Bodens kommun, mot övriga myndigheter och mot tredje man svara för all skada, förlust, men också intrång som kan uppkomma till följd av byggherrens åtgärd eller brist på åtgärd.

Unden den tid som byggherren upptar offentlig mark i anspråk ansvarar denna, för på platsen: renhållning, snöröjning, halkbekämpning och andra för säkerheten nödvändiga väghållningsåtgärder. Tillika skall byggherren tillse att vägmärken och avstängningsanordningar hålls rena, hela och i ett övrigt gott skick.

6.2 Miljökrav

Arbetet skall följa gällande lagstiftning såsom Trafiklagstiftning, jordabalken, miljöskadelagen, ordningslagen, lokala ordningsföreskrifter.

6.3 Trafikanordningar

Dokumenterad utmärkningsansvarig skall finnas på arbetsplatsen. Utmärkning skall utföras enligt Handbok arbete på väg. Trafikanordningar och vägmärken skall hållas i gott skick dygnet runt. Utmärkningsansvarig skall tillse att vägmärken och anordningar har avsedd funktion även vid nedsatt sikt som i mörker, dis, dimma och nederbörd. Detta gäller även utanför ordinarie arbetstid.

Samtlig personal som arbetar på arbetsplatsen skall ha genomgått Trafikverkets utbildning säkerhet på väg.

Utmärkningsansvarig skall ha gått påbyggnadsutbildning för uppdraget.

6.4 Schaktning

Vid schaktning skall effekter från vibrationer beaktas. Vid gator och vägar skall där det är möjligt rörtryckning/borring användas som arbetsmetod. Öppet schakt tillåts om trafiksituationen medger detta och schakt skall inte vara öppet längre än nödvändigt. Ledningsarbeten som kräver öppet schakt längre än en vecka i följd utan att kontinuerligt arbete bedrivs, skall täckas eller skyddas på annat sätt. Det ska göras på ett sätt som är säkert och som främjar framkomligheten.

6.5 Återfyllning

Då ledningsarbetet är utfört ska schaktet återfyllas utan dröjsmål. Bodens kommun har rätt att avbryta arbetet om arbetet utförs på ett felaktigt sätt, se punkt 8.2 "avbrytande av arbete"

Om återställningsarbetet ombesörjs av ledningsägare skall besiktning ske innan återfyllnad utförs.

6.6 Hänsyn till växtlighet

Arbete i anslutning till växtlighet skall följa Sveriges Lanbruksuniversitets (SLU) publikation "Standard för skyddande av träd vid byggnation". ISBN-nr: 978-91-576-8905-4.

6.7 Krav på återställning

Återställning skall ske enligt "Bodens kommuns bestämmelser för återställning vid grävning på offentlig platsmark".

6.8 Ledningar som tas ur drift

Ledningsägaren är ansvarig för ledningen även om denna är tagen ur drift.

Efterfrågan är stor på att använda allmän platsmark för kulvertar, rörkablar och dylikt. För att inte orsaka problem och kostnader för Bodens kommun eller annan intressent ska utrymme i gator, torg och parker inte onödigtvis blockeras av anläggningar som är tagna ur drift.

Gamla ledningar kan också innehålla skadliga ämnen. För att undvika onödig belastning ska ledningar som tas ur drift om behov föreligger, avlägsnas på ledningsägarens bekostnad, normalt sett i samband med att ledningarna ersätts med nya. Vid avlägsnandet av gamla ledningar ska särskilt beaktas om ledningarna klassas som miljöfarligt avfall enligt miljöbalken.

7 EFTER ARBETET

7.1 Återställning av plats

Då arbetet är utfört ska platsen städas och återställas i ursprungligt skick. Avspärningar tas bort. Ledningsägare ska meddela Bodens kommun för återställning av vägmarkeringar och vägmärken. Ledningsägaren debiteras för detta arbete.

7.2 Slutbesiktning där Bodens kommun återställer

Ledningsägaren kallar till slutbesiktning när arbetet är klart. Protokoll utförs av Bodens kommun.

7.3 Slutbesiktning där ledningsägaren återställer

Ledningsägaren kallar till 1:a och 2:a slutbesiktning när arbetet är klart enligt punkt 3.2 i "Bodens kommuns bestämmelser om återställning vid grävning i offentlig plats". Protokoll förs av Bodens kommun.

7.4 Garantibesiktning

Bodens kommun kallar till garantibesiktning. Protokoll vid garantibesiktning förs av Bodens kommun. Garantitiden är tre år för ledningsdjup ned till 1,5 meters djup. Arbeten djupare än 1,5 m har garantitid på fem år.

8 AVGIFTER OCH PÅFÖLJDER

8.1 Kontroll och viten

Bodens kommun äger rätt att på arbetsplatsen utföra kontroller för att säkerställa att givna tillstånd och föreskrifter följs. Kontrollerna kan vara förannmälda och av ej förannmäld typ.

Om Bodens kommuns utsedda kontrollant anser att fara föreligger för endera trafikanten eller för de som utför arbetet på eller vid sidan om vägen, kan kontrollanten besluta om att omedelbart stoppa arbetet tills dess att bristerna vid kontrollen åtgärdats, enligt punkt 5.2. Om bristerna ej åtgärdas skyndsamt av byggherren så kan dessa brister komma att åtgärdas av Bodens kommun som därefter debiterar byggherren för kostnaderna.

Vid kontroll upptäckta brister kommer vite att utdömas enligt Bodens kommuns riktlinjer ”Avgifter och viten i Bodens kommun, för grävning och trafikanordningsplaner i offentlig platsmark”.

8.2 Avbrytande av arbete

Bodens kommun förbehåller sig rätten att, efter samråd med ledningsägaren, omedelbart avbryta arbetet om grävning medför att trafikanters eller tredje mans säkerhet äventyras – eller om trafikanordningsplan, säkerhetsföreskrifter eller gällande grävningstillstånd ej finns alternativt ej följs. Bodens kommun kommer då att på byggherrens/ ledningsägarens bekostnad, utföra resterande nödvändigt arbete. Arbetet kan även avbrytas om arbetet inte är avslutat innan angiven tid och grävningstillståndet inte har förlängts eller om de påtalade bristerna inte åtgärdats.

8.3 Avgifter vid ansökan

Avgift enligt ”avgifter och viten i Bodens kommun” tillkommer vid ansökan av:

- Trafikanordningsplan
- Grävstillstånd

Även avslagen ansökan debiteras enligt fastställd avgift.

9 ORDLISTA

Allmän plats

Begreppet allmän plats förekommer i Plan och Bygglagen (PBL). Användning av mark och bebyggelse regleras genom detaljplaner. I dessa redovisas bland annat allmänna platser som kan vara vägar, gator, torg och parker.

Allmän platsmark

Med allmän platsmark menas den mark som i detaljplan redovisas som allmän plats.

Akut grävning

Med akut insats menas ett arbete som omedelbart måste göras på grund av ett stopp i leverans exempelvis vid rör- eller kabelbrott. Insatsen skall inte i förväg vara känd.

Bestämmelse

Bestämmelser som ska följas och är bindande. Styrande regler som ska följas.

Funktionsnedsättning

Innebär att en människa har nedsatt förmåga att fungera fysiskt, psykiskt eller intellektuellt. Den svenska definitionen är fastslagen av Socialstyrelsen.

Kvalitetsplan

I Kvalitetsplanen skall uppgifter rörande utförandet redovisas. Hur arbetet skall bedrivas i form av schaktdjup, återfyllnad och återställning. Här anges också tjocklek och packning för materialet under befintlig terrassbotten, förstärkningslager och bärlager. Beläggningstyp skall anges och hur kantsågning kommer att ske (dimensioner runt schakt mm).

Ledning

Med ledning avses rör, kablar, kulvert med tillhörande anläggningar.

Offentlig plats

Begreppet offentlig plats förekommer i Ordningslagen. Enligt denna kan offentlig plats vara allmänna platser, kvartersmark och andra landområden som upplåtits för sitt ändamål enligt detaljplan och som är tillgängliga för allmänheten.

Trafikanordningsplan

En trafikanordningsplan visar hur trafiken ska ordnas vid en arbetsplats på eller intill vägen. I trafikanordningsplanen preciseras vilka vägmärken, avstängningar och omledningar som är aktuella för arbetet.